

ТЛУМАЧЕННЯ ДОГОВОРІВ ДОБРОЇ СОВІСТІ (BONAE FIDEI CONTRACTUS) У РИМСЬКОМУ КОНТРАКТНОМУ ПРАВІ

О.О. Гайдулін

кандидат філософських наук,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного та європейського права
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана»;
старший науковий співробітник
Департаменту міжнародного приватного
і порівняльного права Інституту приватного права
і підприємництва НАПрН України

Постановка проблеми. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. (далі ЦКУ) встановлює дуже важливі новели – правила тлумачення правочинів (ст. 213) та договорів (ст. 637). Як відомо, попередній Цивільний кодекс УРСР (1963 р.) подібних норм не містив. Однак при розробці цих норм не повною мірою враховано ідейну спадщину класичного римського приватного права, зокрема концептуальні положення інтерпретації договорів доброї совісті (*bonae fidei contractus*).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Договори доброї совісті (*bonae fidei contractus*) досліджувалися класиками правової романістики: К. А. фон Вангером (К. А. Von Vangerov), Б. Віндшейдом (B. Windscheid), С. А. Муромцевим, І. Б. Новицьким, Л. І. Петражицьким, І. О. Покровським, Г. Ф. Пухтою (G. F. Puchta), Ф. К. фон Савіні (F. K. Von Savigny), а також представниками сучасної української та російської юриспруденції: Д. В. Дождевим, Л. Л. Кофановим, О. А. Підпорогою, С. О. Погрібним, Є. О. Харитоновим та інші. Однак спеціальне монографічне дослідження проблеми інтерпретації договорів доброї совісті ще не здійснене.

Мета статті полягає у висвітленні основних питань тлумачення контрактів доброї совісті для апробації методологічних підходів подальшого системного дослідження зазначеної проблеми.

Основні результати дослідження. Першоджерела римського приватного права переконливо свідчать про особливий характер інтерпретації змісту договорів доброї совісті.

В подібних контрактах, зокрема в договорі купівлі-продажу, слід більше зважати на те, що малося на увазі, ніж на те, що було сказано (Rom. D. 18. 1. 6. 1) [1, с. 562-563]. Папініан сформулював цю концепцію так: *In conventionibus contrahentium voluntatem potius quam verba spectari placuit* – Установлено, що в угодах більшою мірою береться до уваги воля контрагентів, ніж їхні слова (Pap. D. 50. XVI. 219) [2, с. 510-511].

Таке розширене розуміння договорів *bonae fidei* виявлялося на всіх стадіях виникнення, зміни та припинення відповідних зобов'язань – від укладення контрактів, у процесі виконання їх умов, до завершення судовим розглядом спірних ситуацій, які при цьому виникали.

Коли з договірних зобов'язань доброї совісті виникав спір, то під час розгляду справи по добрій совісті (*ex bona fide*) суддя мав виходити за межі самого змісту контракту, якщо це диктувалося необхідністю встановлення вищої справедливості. Тому йому належало враховувати інші угоди, якими сторони доповнювали договір під час його укладання (*in continenti*), а також угоди, що виникли після укладення договору, для зменшення обсягу передбачених ним обов'язків (*ex intervallo*) [3, с. 555].

Суддя міг втручатися в регулювання зобов'язань, що виникали з договорів доброї совісті, а також звільняти сторони від зобов'язань. Наприклад, добросовісний боржник у разі неможливості сплати боргу міг бути звільнений від свого обов'язку. Суддя на свій розсуд міг перерозподілити майнову відповідальність за загибель речі, яка викликана дією непереборної сили, або обставинами, не підконтрольними сторонам, і називалася ризиком (*periculum*) [3, с. 556].

Отже, доктрина добросовісності, що все активніше почала формуватися в працях давньоримських юристів, поставила принципове питання: «Чи повинні ми надавати значення добросовісності стосовно лише до тих осіб, які уклали договір, не поширюючи її ні на кого поза колом цих осіб, або ж і щодо інших осіб, яких стосується укладена угода?» (Турп. D. 16. 3. 31. 1) [1, с. 438-439]. Як свідчить попередній аналіз, давньоримська судова практика на це запитання давала позитивну відповідь.

Що ж саме в змісті договорів доброї совісті давало підстави для розширеного їх тлумачення, за рахунок чого вони набували нового правового значення?

Для цього варто згадати суто римсько-правову класифікацію контрактів, у межах якої виокремлювалося чотири їх категорії: реальні (пов'язані з передачею речі), вербальні (шляхом виголошення урочистої формули), літеральні (укладені письмово у визначеній формі) та консенсуальні (укладені простою згодою сторін) [4, с. 242]. Важливо підкреслити, що останні два види договірних зобов'язань були більш пізніми категоріями контрактів порівняно з двома першими. Традиційно вважається, що саме контракти «реальні й консенсуальні (за винятком договору позики, *mutuum*) були договорами *bonae fidei*» [5, с. 127].

Найбільш придатними для з'ясування найістотніших рис добросовісності є саме консенсуальні контракти, які утворювали зобов'язання з простої угоди сторін без дотримання якихось формальностей і справедливо визнані «одним із найбільш видатних творів юриспруденції класичного періоду» [3, с. 569].

Важко переоцінити роль консенсуальних договорів у подальшому просуванні концепції *bona fides* у римське приватне право. Річ у тім, що за своєю юридичною природою ці договори найбільшою мірою відповідають поняттю контрактів доброї совісті у вузькому значенні. Головний аргумент на користь цієї тези такий, що, порівняно з реальними та іншими контрактами, між умоглядним збігом інтересів і фактичним волевиявленням існували неспівпадіння у просторі та часі, що для з'ясування справжнього змісту угоди були потрібні значно більші інтелектуальні зусилля й тому відкривалися додаткові можливості для обману та зловживання правом.

Дуже важливо звернути увагу на два взаємопов'язаних аспекти змісту цих договорів. З одного боку, характерною рисою консенсуальних договорів є *взаємність* – убачалося, що «вони породжують для сторін взаємні зобов'язання,

що захищаються позовами, до яких могла вдатися як одна, так і інша сторона» [3, с. 570], а з іншого – переважна більшість консенсуальних контрактів були відплатними, що давало простий і надійний майновий критерій для розв'язання будь-якої плутанини умоглядних умов і застережень.

Таким чином, ядром договірному консенсусу була товарно-грошова еквівалентність: «як тільки сторони прийшли до угоди стосовно товару і ціни, купівля укладена». Важливо, що саме ці умови контракту набули найбільшої конкретності: «Ціна має складатися з грошей і бути об'єктивно визначеною» [6, с. 213].

Саме майновий критерій давав змогу «підрахувати» еквівалентність інтересів сторін контракту з точністю до асса. Тільки через призму універсального грошового мірила було можливим, приміром, забезпечити справедливість під час купівлі-продажу, яка передбачала, що «покупець не повинен опинитися в кращому положенні, ніж продавець» (Rompr. D. 16. 1. 32. 1) [1, с. 400-401].

Товарно-грошовий критерій добросовісності давав змогу не тільки гранично конкретизувати поняття договірної справедливості, а й значно розширити сферу її застосування. Так, добросовісний позивач міг вимагати відшкодування не лише реальних витрат, які виникли внаслідок невиконання умов контракту відповідачем (*damnum emergens*), а й упущеної вигоди (*lucrum cessans*), яку б він отримав, якби відповідач виконав свої обов'язки за договором доброї совісті. Керуючись міркуваннями справедливості, суддя міг зобов'язати відповідача відшкодувати вартість втрачених плодів або виплатити відсотки за прострочення (D. 22. 1. 32. 2). На відміну від відповідальності зі «знеславлюючих» («інфамуючих») контрактів, позови, що випливали з контрактів доброї совісті, переходили до нащадків контрагентів [3, с. 556].

Логіка розуміння справедливості як товарно-грошової еквівалентності підштовхувала подальший розвиток правосуддя доброї совісті (*iudicia bonae fidei*) до спрощення самої судової процедури. Суддя брав до уваги взаємні зобов'язання сторін і визначав обсяг відшкодування після того, як зарахує те, що позивач повинен був сплатити відповідачеві за договором, який викликав спір. Як свідчить Гай, таке зарахування відбувалося не на підставі формальних приписів, а у відповідності зі здоровим глуздом: «...судді надавалася повна свобода не брати до уваги жодних підстав для заліку; принаймні формулою позову це прямо не визначається, хоча в судах доброї совісті це залишалось на розсуд судді» (Gai 4. 63). Тільки за часів Юстиніана це правило взаємозаліку було офіційно поширено на всі подібні борги, навіть якщо вони виникали з іншого контракту [3, с. 555].

Однак із багатьох юридичних і суто економічних причин римське приватне право не могло імперативно вимагати абсолютної еквівалентності товару та грошей. Свобода договору передбачала, окрім іншого, і свободу купувати «дорого чи дешево». Навіть єдиний позитивний акт, який торкався цього питання, – Закон Діоклетіана [7, с. 334] – не передбачав визнання недійсності контракту, який містив «несправедливу ціну», а встановлював *можливість оспорювати* цю умову, виходячи з дійсності самого договору купівлі-продажу. І виникала така можливість тільки тоді, коли неспівмірність ціни самому товару досягала певної межі: коли «ціна не досягає половини дійсної вартості речі (*laesio enormis, laesio ultra dimidium*) продавець може оспорювати купівлю». Якщо вимоги продавця були визнані судом справедливими, то сила договору була в руках покупця, який

міг відстояти контракт через доплату різниці між договірною та справжньою ціною [6, с. 213].

Отже, давньоримські юристи були впевнені, що «згідно з природою справедливо, щоб ніхто не збагачувався на шкоду іншій особі» (Pomp. D. 12. 6. 14) [1, с. 104-105].

Тому найбільш принципового характеру набувало питання встановлення дійсної волі сторін при інтерпретації *bonae fidei contractus*. Провідну роль у цьому процесі відігравав *природний розум (naturalis ratio)* або *здоровий глузд (sensus communis)*. На це, зокрема, вказує відома максима, авторство якої приписують Гаю: «природний здоровий глузд дає нам можливість захищатися від небезпеки» (Gai D. 9. 2. 4) [8, с. 392-393].

Волевиявлення суб'єктів договірних правовідносин може зазнавати впливу збурюючих чинників – «пороків волі», таких як: «загроза застосування сили», «злий умисел», «помилка в мотивах правочину», які роблять такий контракт «дефектним».

Слід зазначити, що римське право завжди ставилося до незнання факту більш поблажливо, ніж до незнання норми права: «...незнання права шкодить кожному, незнання факту не шкодить» (*iurisquidem ignorantiam cuique nocere, facti vero ignorantiam non nocere*) (Paul. D. 22. 6. 9) [9, с. 264-265]. Саме тому в середовищі римських юристів склалася мовчазна «мовна конвенція», відповідно до якої під помилкою розумілося «неправильне уявлення особи про фактичні обставини (як незнання фактів, так і неправильне уявлення про них), яке спонукало, особу, що помилялася, зробити дане волевиявлення» [5, с. 133]. Таким чином, у Стародавньому Римі саме поняття помилки (*error*) на практиці переважно застосовувалося до процедури тлумачення не права (закону), а факту (контракту).

Тим самим визнавалося, що незнання факту не завжди могло бути усунуте стараннями особи, а незнання права – це результат її власного недобросовісного ставлення. Отже, незнання права не приносило вигоди тоді, коли особа могла звернутися до юриста, чи була обізнана завдяки своєму досвіду (Paul. D. 22. 6. 9. 3) [9, с. 266-267].

Водночас менш поблажливим було ставлення до невідання (*ignorantia*), яке, на відміну від помилки як омани, за своїм змістом наближалось до неущта як більш ганебного незнання. Значно легше було довести вибачність омани у факті (*error facti*), ніж невідання факту (*ignorantia facti*), й практично так само важко було виправдати помилку в праві (*error iuris*), як і невідання права (*ignorantia iuris*), що допускалося тільки щодо жінок, солдатів та недосвідчених селян [7, с. 122, 146].

Згодом у рамках судочинства доброї совісті виникли нові уявлення про помилку, які, порівняно з відповідними нормами квіритського легісаційного процесу, вже передбачали певні пом'якшення. Центральним поняттям цієї доктрини стала «вибачна фактична помилка» (*error probabilis*), яка отримала розгалужену класифікацію: помилка в істотних реквізитах правочину (*error essentialis*), помилка в юридичному характері правочину (*error in negotio*), помилка в ідентичності особи (*error in persona*) або предмета (*error in corpore*), помилка у властивостях особи або речі (*error in qualitate*), помилка в матеріалі речі (*error in materia* або *error in substantia*), помилка в статі раба (*error in sexu*), у незайманості рабині (*error in virginitate*) [7, с. 122].

Як уже зазначалося, сутність добросовісності як характеристики суб'єкта господарювання полягає у визнанні за добросовісною особою права на помилку, яка вважається вибачною.

Однак, у римському праві помилка була «вибачною», тобто юридично значущою, коли не була викликана безпросвітним невіглаством або надмірною недбалістю. (D. 22. 6. 9. 5: «*sciant nec stultis solere succurri, sed errantibus*» – «нехай буде відомо, що допомога зазвичай надається не дурням, а тим, хто помиляється»).

Наприклад, вибачною або добросовісною, вважалася «перешкоджаюча» помилка. Вона полягала в тому, що особа, яка здійснювала правочин, висловлювала намір, відмінний від того, що справді мала на увазі: «бажав одне, а сказав інше» (*aliud voluit, aliud dixit*) [4, с. 84]. Саме через те, що мало місце несвідоме розходження між фактичним проявом волі та внутрішнім наміром волевиявлення, буквально тлумачення тексту договору не могло бути справедливим і тому для «рятування» контракту закликала *bona fides*. Ціною визнання недійсності тих умов, які були названі помилково, чинною залишалася решта змісту договору. Виключення частини контракту не припиняло його чинності в цілому. Тлумачення *ex bona fide* давало змогу визнати ці помилки, як такі, що не заперечують правочин загалом, а лише перешкоджають його виконанню щодо певних помилково виражених умов.

Вибачним могло бути й певне невідання (*ignorantia*). Наприклад, якщо продавець не знав про приховані недоліки речі, то він відповідав лише за якість у межах її вартості, а якщо знав, – то й за завдані збитки. «Якщо хтось придбає лагоджений одяг за новий, то покупцю мають бути відшкодовані збитки, якщо він по незнанню придбав лагоджений одяг» (Marc. D. 18. 1. 45) [1, с. 582-583].

Оскільки мотив не вводився у договір як його умова, помилка щодо мотивів укладання договору (*falsa causa*) визнавалася несуттєвою. Зазначалося, що міркування, які приводили особу до певного рішення, не включені до змісту угоди, не можуть враховуватись іншою стороною; тому в інтересах сталості ділових відносин не можна допускати оспорування укладеного договору на тій підставі, що розрахунки особи, яка виразила волю, не справдилися [5, с. 134].

Помилку щодо мотивів (*falsa causa*) слід відрізнити від перешкоджаючої помилки, адже вона є адекватним волевиявленням, зумовленим помилковими внутрішніми спонуканнями. Доцільно припустити, що помилковість мотивів визнавалася стародавніми римлянами суто утилітарно й означала недостатню відповідність справжнім інтересам особи, яка є стороною правочину.

Під час розгляду судової справи *ex bona fide* могло бути встановлено три варіанти причин виникнення *falsa causa*.

По-перше, особа могла сама вільно й обдуманно, але неправильно, не на свою користь розв'язати внутрішню боротьбу власних мотивів. Істинний (корисний) мотив, який залишився за межами правочину, утворював у ньому лише попередню умову (*prius*). Тому, за загальним правилом, помилковий внутрішній мотив не позбавляв акти юридичної сили (*Falsa causa non nocet*) [7, с. 384] і сторони несли зобов'язання в повній відповідності з умовами договору.

По-друге, мотив, який був висловлений вільно, але спонтанно та необдуманно, був проявом *abusio* (катахрези – застосування слова в невласному, неточному, неправильному значенні або навіть зловживання, що було проявом при-

низливого ставлення до контрагента) [10, с. 17]. І саме ця невваженість дій зумовлювала те, що суд міг не взяти до уваги такий мотив, як основу договору – *Causa impulsiva est causa abusive* [7, с. 385]. За цих умов, такий договір міг бути визнаний недійсним, а добросовісна сторона, яка зазнала збитків, могла вимагати їхнього відшкодування. Водночас особа, яка мала *causa abusive* (недобросовісна сторона), позбавлялася права вимагати від контрагента через суд виконання умов контракту.

По-третє, помилковість мотивації могла бути зумовлена добросовісною необізнаністю щодо фактичних обставин, що й вплинули на її формування. Особу, яка постраждала від такої помилки, захищали імператорські постанови, які допускали відміну такого порочного правочину. Наприклад, син, який був позбавлений спадщини через те, що матір помилково вважала його померлим, міг подати «скаргу про неналежний заповіт» (*querella inofficiosi testamenti*) [4, с. 87].

Установлення факту добросовісності або недобросовісності мало дуже важливі наслідки щодо зв'язаності сторони договірних відносин помилковим волевиявленням. Так, убачалося, що якщо розбіжність між волею та її зовнішнім виявом сталася з вини особи, яка виразила цю волю, то така особа вважалася зв'язаною тим змістом волі, який могла зрозуміти інша сторона. Якщо ж розбіжність сталася без вини особи, яка її виявила, то вона може домагатися того, щоб не бути зв'язаною зовнішнім (неправильним) виразом волі [5, с. 133].

Водночас у судовій практиці *ex bona fide* склалося тверде переконання в тому, що юридичні наслідки помилки (*error*) і невідання (*ignorantia*) мають принципово відрізнитися від непорозуміння (*dissensus*), яке тлумачилося як «взаємна й непомічена розбіжність волі (*спонукань*)». Якщо *dissensus* навіть з обох сторін визнавався вибачним – це «не рятувало» сам договір, який завжди визнавався недійсним. Така несумісність непорозуміння з контрактом пояснюється тим, що в цьому разі в обох сторін склалося помилкове враження про існування збігу їх воель, якого насправді не було. Тобто непорозуміння (*dissensus*) під час укладання контракту переконливо свідчить про відсутність найістотнішої умови договору – договірного порозуміння (*consensus contrarius*) [7, с. 111].

Отже, виходячи з того, що помилка в римському праві визнавалася загальним для всіх правових інститутів юридичним фактом, логічно визнати й *bona fides* мірилом вибачності таких помилок, універсальним поняттям для всієї системи римського приватного права.

Слід ураховувати, що в процесі інтерпретації контрактів *bona fides* виступала насамперед як спростовна презумпція. Її встановлювала така максима: «Якщо не доведений злий умисел, завжди припускається добросовісність» – *Bona fides semper praesumitur, nisi malam fidem adesse probetur* [7, с. 383], що певним чином нагадує інше положення: «У сумнівних випадках завжди необхідно давати перевагу більш сприятливому (рішенню)» (D.50.17.56) [2, с. 535].

Ця презумпція застосовувалася в разі тлумачення змісту укладеного контракту й певних дій для встановлення дійсного наміру сторін. На практиці це мало місце тоді, коли одна зі сторін, яка судиться, виправдовується шляхом посилення на свою добросовісну помилку [11, с. 56].

Для підтвердження або спростування презумпції добросовісності в римському судовому процесі *ex bona fide* активно використовувалися принципово нові

засоби тлумачення (близькі до засобів сучасного логічного тлумачення), які називалися «судження добропорядного мужа» (*boni viri arbitratus*) (D.46.7.12) [12, с. 347], або «судження порядної людини» (*virī boni arbitratus*) (D. 3. 3. 33. 3), які виконували не тільки сануючу функцію здорового глузду щодо попередження можливих абсурдних рішень при буквальному застосуванні закону, а й давало змогу мати типові й передбачувані рішення в нетипових ситуаціях, не позбавляючись при цьому казуальності правового мислення. Таким чином, судження добропорядного мужа застосовувались як судження за аналогією й тим виступали важливим засобом формування казуального (прецедентного) права, яким, по суті, й було класичне римське приватне право (D. 43. 12. 12) [13, с. 313-315].

Висновок. Отже, для тлумачення змісту контракту на підставі принципу добросовісності вирішальне значення мало встановлення дійсної волі сторін. Важливим правовим наслідком встановлення факту добросовісності (доведення презумпції *bona fides*) було визнання вибачного характеру помилки, яку вчинила добросовісна сторона контракту.

Все це потребує спеціального наукового аналізу змісту ЦКУ з метою внесення відповідних змін, зокрема до ст. 213 (Тлумачення змісту правочину) та ст. 229 (Правові наслідки правочину, який вчинено під впливом помилки).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дигести Юстиніана : В 7 т. / [перевод с латинського]; отв. ред. Л. Л. Кофанов. – М. : Статут. – Т. III. – 2003. – 780 с.
2. Дигести Юстиніана : В 7 т. / [перевод с латинського]; отв. ред. Л. Л. Кофанов. – М. : Статут. – Т. VII (2). – 2005. – 564 с.
3. Гарсиа Гарридо М. Х. Римское частное право: казусы, иски, институты / Мануель Гарридо : [пер. с испанского]; отв. ред. Л.Л.Кофанов. – М. : Статут, 2005. – 812 с.
4. Санфилиппо Ч. Курс римского частного права: учебник / Чезаре Санфилиппо / Под ред. Д. В. Дождева. – М. : БЕК, 2002. – 400 с.
5. Новицкий И. Б. Основы римского гражданского права: [учебник для вузов. Лекции] / Иван Борисович Новицкий. – М. : Зерцало, 2000. – 400 с.
6. Чиларж К. Ф. Учебник институций римского права / [Карл Риттер фон Чиларж : пер. с нем.] / Под ред. с предисл., вст. В. А. Юшкевич. – 2-е изд., перераб. и соглас. с 7-м и 8-м нем. изд. – М. : Печатня А. И. Снегиревой, 1906. – 520 с.
7. Бартошек М. Римское право: Понятия, термины, определения / [Милан Бартошек: пер. с чеш. Ю. В. Преснякова / спец. науч. ред., авт. предисл. и комментария З. М. Черниловский; сверка лат. текста Н. А. Федорова]. – М. : Юридическая литература, 1989. – 448 с.
8. Дигести Юстиніана : В 7 т. / [перевод с латинского]; отв. ред. Л. Л. Кофанов. – М. : Статут. – Т. II. – 2002. – 622 с.
9. Дигести Юстиніана : В 7 т. / [перевод с латинского]; отв. ред. Л. Л. Кофанов. – М. : Статут. – Т. IV. – 2004. – 780 с.
10. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь / Иосиф Хананович Дворецкий. – 3-е изд., испр. – М. : Русский язык, 1986. – 846 с.
11. Підпригора О. А. Основы римского частного права / Опанас Андронович Підпригора – К. : Вища школа, 1995. – 267 с.
12. Дигести Юстиніана / [перевод с латинського]; отв. ред. Л. Л. Кофанов. – М. : Статут, 2005. – Т. 7.1. – 552 с.
13. Дигести Юстиніана / [пер. з лат.; відп. ред. Л. Л. Кофанов.]. – М. : Статут, 2005. – Т. 6. 2. – 564 с.

Гайдулін О. О. Тлумачення договорів доброї совісті (bonae fidei contractus) у римському контрактному праві

У статті розглядається проблема інтерпретації договорів доброї совісті (bonae fidei contractus), у римському приватному праві. За результатами аналізу з'ясовується необхідність унесення змін до чинного Цивільного кодексу України (ст. 213 і ст. 229).

Ключові слова: договір доброї совісті, інтерпретація, римське приватне право, помилка, цивільне законодавство.

Гайдулин А.А. Толкование договоров доброй совести (bonae fidei contractus) в римском контрактном праве

В статье рассматривается проблема интерпретации договоров доброй совести (bonae fidei contractus) в римском частном праве. По результатам анализа выясняется необходимость внесения изменений в действующий Гражданским кодекс Украины (ст. 213 и ст. 229).

Ключевые слова: договор доброй совести, интерпретация, римское частное право, ошибка, гражданское законодательство.

Gaydulyn O.O. Interpretation of good faith contracts (bonae fidei contractus) in the Roman law of contracts

The article considers the problem of interpretation of good faith contracts (bonae fidei contractus) in the Roman private law. Based upon the analysis outcomes, the need to make amendments into the current Civil Code of Ukraine (Art. 213 and Art. 229) is explored.

Key words: good faith contract, interpretation, Roman private law, mistake, civil legislation.

Стаття надійшла до редакції 14.07.2011.